

หลักบริหาร “หนังสือหลักการ”

วิเชียร ตรีสุภาพกุล

ต่อ จากฉบับที่แล้ว

โคลง บทที่ 22 **น้อมจิตระลึกวันวิสาขะ** โคลงบทนี้ปรารถนาจะให้ผู้บริหารได้ระลึกถึงคุณอันพิเศษของวันวิสาขบูชา เราท่านอาจรู้ว่าวันวิสาขบูชาคือวันที่พระพุทธเจ้า ประสูติ ตรัสรู้ ปรีณิพพาน ซึ่งนั่นคือสาระอันทั่วไปที่รู้ๆ กัน แก่นแท้ของโคลงบทนี้ประสงค์ให้ผู้บริหารรู้ซึ่งถึงความหมายของพระธรรม รู้จักน้อมนำสารัตถะอันยอดเยี่ยมนำมาปฏิบัติในวิถีชีวิต ตลอดพระชนม์ชีพของพระพุทธเจ้าได้ฝากพระธรรมคำสั่งสอนอันยิ่งใหญ่ให้แก่โลก ซึ่งพุทธมามะกะสมควรเรียนรู้และเข้าถึงแก่นธรรม

หากสังเกตให้ดีถึงภาวะปัจจุบันไม่ว่าจะในสภาพแวดล้อมทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจล้วนแต่วุ่นวาย เร่าร้อนและดูจะอยู่ในสภาพวุ่นวาย (Chaos) หรือไม่ก็แตกตื่น (Panic) ผู้คนดูออกจะซึ่งเครียดและบ้างก็เป็นโรคที่เกี่ยวกับอารมณ์อันมาก เช่น ความเครียด การละเลยศีลธรรม จริยธรรม ซึ่งเดิมก็ไม่ได้มากมายแบบที่เห็น แต่ด้วยในภาวะที่เร่งรีบ หรือการขยายตัวของโลกาภิวัตน์ ทำให้ความเจริญมีเพียงวัตถุ แต่ทางศีลธรรม จิตวิญญาณกลับเสื่อมถอย

เพราะฉะนั้น ในภาวะเช่นนี้ผู้บริหารซึ่งถือเป็นหัวขบวนขององค์กรทั้งหลายจึงควรหันกลับมาศึกษาพระธรรมคำสั่งสอน ไม่ใช่สักแต่เป็นชาวพุทธตามทะเบียนราษฎร แต่ควรศึกษา

อย่างถ่องแท้และเข้าใจ ควรเข้าใจสาระมากกว่าให้ความสนใจเฉพาะพิธีการเท่านั้น เมื่อเราเข้าใจในแก่นธรรมแล้ว เราก็สามารถนำไปใช้เป็นหลักยึดของการบริหาร การปฏิบัติตัว คำสั่งสอนดีๆ มีมากมายนักเกินกว่าที่จะบรรยายได้ ซึ่งนายอินดีที่ปัจจุบันนี้มีผู้ให้ความสนใจศึกษาพระธรรมคำสั่งสอนกันมากขึ้นและอย่างกว้างขวาง

โคลงบทที่ 23 การถึงพร้อมด้วย **วจีกรรม กายกรรม มโนกรรม** เนื้อความในโคลงสุภาษิตนี้มาจากสุภาษิตญี่ปุ่นที่ว่า “อิชะ โน พุโยโย” ถึงแม้จะสั้น แต่ก็กินใจอย่างเหลือล้น อันคนเราควรถึงพร้อมไปด้วยกาย วาจา ใจ โดยเปรียบไว้ว่าใครก็ตามที่เป็นผู้ปราดเปรื่องในศิลปะวิชา เมื่อได้สั่งสอนลูกศิษย์ให้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบในเรื่องใด ตนเองก็ต้องประพฤติตามนั้นด้วย เพื่อจะได้เป็นตัวอย่างของผู้ประพฤติที่ดีสมดังที่อบรมสั่งสอนผู้อื่นเขา

ในทางบริหารเองจะเป็นตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจน ผู้บริหารควรประพฤติตัวให้ผู้ใต้บังคับบัญชานับถือด้วยจริยวัตรที่ไม่ให้เขาถูกดูแคลนเป็นอันขาด ตัวอย่างเช่นผู้บริหารอบรมสั่งสอนผู้ใต้บังคับบัญชา รู้จักการวางตัวในที่สาธารณะ เพื่อรักษาภาพลักษณ์ของตัวเอง และชื่อเสียงองค์กร เช่น ละเว้นจากการไปยังสถานที่อันเป็นแหล่งมั่วสุมต่างๆ แต่ตัวเองเป็นถึงผู้บริหาร กลับไปเตร็ดเตร่ เทียวเตรในสถานเริงรมย์

อันเป็นอโคจรสถานและเป็นสถานที่เดียวกับที่ผู้ได้บังคับบัญชาไปเที่ยว แม้จะอ้างว่าเป็นนอเวลา หรือเป็นเอกสิทธิ์ของชีวิตส่วนตัว ทว่ามันก็ขึ้นอยู่กับวิจารณ์ญาณหรือดุลยพินิจที่ตนสามารถเล็งเห็นแล้วว่าเหมาะสมหรือไม่เพียงใดต่างหาก ผู้บริหารบางคนไปเที่ยวแหล่งเจริญในทางเข้ายวนอันมากมาย อาจกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ทั้งหัวหน้าและลูกน้องเที่ยวในแหล่งเดียวกัน สนุกสนานเมามายเช่นนี้ภาพลักษณ์ของผู้บริหารคงจะหมดสิ้นลงแล้ว

อย่างที่กล่าวมาแล้วว่าผู้ที่อยู่ในฐานะผู้บริหาร หรือเป็นผู้ใหญ่ขององค์กร ต้องรู้จักการวางตัว ประพฤติตัวให้สมกับที่อบรมสั่งสอนเขาแล้ว ยังต้องปฏิบัติให้เป็นเยี่ยงอย่างที่ดีที่งามด้วย ไม่ควรเป็นไปตามภาษาตลาดที่ว่า “ปากอย่าง ใจอย่าง ทำอีกอย่าง” โดยเด็ดขาด เพราะจะกระทบต่อการบริหารโดยเฉพาะการบังคับบัญชา

โคลงบทที่ 24 การรู้จัก

รักเขย้ารักเรือน อันมนุษย์
ยอมมีบ้านเรือนเป็นที่พำนัก
อาศัย ฉันทใดก็ดี นกก็อาศัยรังของ
ตนฉันนั้น เพราะฉะนั้น บ้านจึงเป็นที่พัก
พิงไม่ว่าจะยามทุกข์ หรือสุขจึงต้องพยายาม
รักและหวงแหนบ้านของตนไว้เป็นอย่างดีที่สุด
หากเปรียบไปก็เชกเช่นเดียวกับแหล่งทำมา
หากิน หรือองค์กรที่ทำงาน องค์กรเป็นแหล่ง
ที่เราผลิตผลงานโดยอาศัยความสามารถ
หรือทักษะเข้าแลก็จริง แต่หากตรองดูให้

แน่แท้แล้ว คนเรามีเวลาอยู่ที่ทำงานมากกว่าอยู่บ้านเสียด้วยซ้ำ นี่จึงมีคำพูดอีกคำพูดหนึ่งที่ว่า ที่ทำงานเสมือนเป็นบ้านที่สองซึ่งก็คงไม่ผิดนัก เพราะฉะนั้นในฐานะของคนที่อาศัยบ้านแห่งนี้จึงควรรักและหวงแหนบ้านหลังที่สองนี้ตั้งบ้านตนเอง การมีทัศนคติที่ดี ที่เป็นบวก ย่อมส่งผลให้เรารักและหวงแหน ไม่ยอมให้บ้านถูกทำลายหรือถูกบ่อนทำลายด้วยเหตุใดๆ เป็นอันขาด

อีกประการหนึ่งการที่จะอยู่ในองค์กร หรือบ้านหลังที่สองได้อย่างสงบสุขนั้น สมาชิกในบ้านก็จะต้องปรองดอง รักใคร่ ถ้อยทีถ้อยอาศัย ไม่ควรต่างคนต่างก็เอาแต่ใจตน โดยถือเอาความคิดตัวเองเป็นใหญ่ ข้อสำคัญเจ้าบ้าน หรือผู้นำในบ้านจะต้องทรงความยุติธรรม รู้จักสมาชิกทุกคนในบ้านว่ามีน้ำจิตน้ำใจ อคติมาเสียอย่างไร หาไม่แล้วจะปกครองกันอย่างลำบาก และนี่จึงเป็นหน้าที่ของผู้นำของบ้านที่ต้องปลูกฝังให้สมาชิกรักและหวงแหนบ้าน ดูแลพัฒนาบ้านให้สะอาด สวยงามและยั่งยืนเพื่อเป็นร่วมเงาของสมาชิกนั่นเอง

โคลงบทที่ 25 นอบน้อมต่อผู้มีอาวุโส โคลงสุภาชีวิตบทนี้ได้ฝากแง่คิดในเชิงบริหารได้อย่างงดงามและพิ้ง

สำเนียง เนื่องปัจจุบันวิทยาการด้านต่างๆ ได้วิวัฒนาการไปอย่างเจริญก้าวหน้าไปมาก คนรุ่นใหม่ฯ มักจะสำคัญตัวผิดและหลงคิดว่าตัวเองล้ำสมัย มีสติปัญญาที่เลิศกว่าคนรุ่นเก่า จึงพาลดูหมิ่นดูแคลนและลดทอนความสำคัญต่อผู้มีอาวุโสกว่าอย่างไม่น่าเชื่อ โดยหารู้ไม่ว่าหากปราศจากคนรุ่นเก่า โฉนเลยจะมีคนรุ่นใหม่และทำนองเดียวกันคนรุ่นใหม่วันนี้นี้ก็จะกลายเป็นคนรุ่นเก่าเมื่อมีคนอีกรุ่นที่ใหม่กว่ามาแทนที่ อันเป็นสังขรณ์ที่แลเห็นอย่างง่าย ๆ

อย่างไรก็ตามในโลกแห่งการบริหารงาน ตราบใดที่ยังต้องใช้คนทำงาน คนก็ย่อมเป็นคน มีเลือดเนื้อ มีอารมณ์ เรื่องของ Human Touch ก็ยังถือเป็นเรื่องสำคัญอยู่ดีและคงไม่มีผู้ใดปฏิเสธด้วย การใช้มนุษยสัมพันธ์เป็นตัวหล่อลื่น (Lubrication) ก็ยังใช้ได้ผล การให้เกียรติด้วยการอ่อนน้อมต่อผู้มีอาวุโสกว่า ไม่ได้ทำให้ตัวเองเสียเกียรติแต่อย่างใด ซ้ำยังเป็นที่ยรักของคนสูงวัยกว่าอีกด้วย เพราะฉะนั้น การมีไมตรีต่อคนอาวุโสกว่า หรือการไม่ผยองหรืออวดดีต่อคนอาวุโสกว่าย่อมเป็นที่รักและได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ อีกอีกไซ้ อาทิ การถ่ายทอดเคล็ดลับความรู้ในเนื้องาน หรือประสบการณ์อันทรงค่า เหล่านี้ล้วนมองข้ามไปไม่ได้เลย

